

ע"פ 5854/13 - המערער: פלוני נגד המשיבה: מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 5854/13

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 11.7.2013, בתפ"ח 56/12, שניתן על-ידי כב' שופטים ג' נויטל; מ' יפרח; ג' רביד

תאריך הישיבה: ט"ז באלול התשע"ד (11.09.2014)

בשם המערער: עו"ד אור תמיר

בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים ג' נויטל; מ' יפרח; ג' רביד), בתפ"ח 56/12, מיום 11.7.2013. בגזר הדין, הושתו על המערער שש וחצי שנות מאסר לריצוי בפועל, בגין מעשים חמורים של התעללות, אלימות, עבירות מין, ואיומים שביצע המערער כלפי בת זוגו (להלן: המתלוננת).

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערער

2. כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המערער, מחזיק שני אישומים. על פי האישום הראשון שיוחס למערער, ביום 7.8.2012, תקף המערער את המתלוננת, שהיתה בשליש הראשון להריונה. המערער התיישב על בטנה של המתלוננת, היכה אותה בפניה ובראשה, ולא שעה לתחינותיה. בהמשך, המערער חנק את המתלוננת עד אובדן הכרה, חזר והיכה אותה, משך בשערות ראשה, גרר אותה, ולאחר מכן הטיל את מימיו בפניה ועל גופה. כאשר צעקה המתלוננת במהלך האירוע, שנמשך מספר שעות, איים עליה המערער כי יהרוג אותה. כתוצאה ממעשיו של המערער, נגרמו למתלוננת חבלות חמורות בראשה, לרבות שטפי דם וקרע בעור התוף.

בסמוך לאחר מכן, ולאחר שהמערער התנצל בבכי על מעשיו, נעתרה המתלוננת להפצרותיו של המערער ושכבה לצידו במיטה, בעירום. המערער ביקש מהמערערת לקיים עימה יחסי מין, והיא סירבה. לבסוף נאותה המתלוננת לקיים עם המערער יחסי מין, מתוך חשש שהמערער ישוב ויכה אותה. לאחר שהמערער החדיר את איבר מינו לאיבר מינה, המתלוננת אמרה למערער שכואב לה, ולבקשתה המערער חדל מכן, אך החדיר את אצבעותיו לפי הטבעת של המתלוננת, מספר פעמים, חרף בקשתה המפורשת שלא יעשה זאת.

3. באישום השני שיוחס למערער, נטען כי ביום 8.8.2012, שלח המערער למתלוננת מסרון ובו גידופים ואיומים, ובין היתר, כתב המערער "אני אחסל אותך".

פסק דינו של בית משפט קמא

4. בהכרעת דין, מיום 13.6.2013, הרשיע בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו את המערער, על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות הבאות: מעשה סדום (ריבוי עבירות), לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), בנסיבות סעיף 345(א)(1) וסעיף 345(ב)(4) לחוק העונשין; תקיפה הגורמת חבלה ממשית (ריבוי עבירות), לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין; חבלה חמורה, לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(ב)(1) לחוק העונשין; ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

5. בבוא בית משפט קמא לגזור את עונשו של המערער, לא היתה תמימות דעים בין שופטי המותב, כך שעונשו של המערער נקבע בדעת הרוב (כב' השופטים ג' נויטל ו-ג' רביד), נגד עמדתו המחמירה יותר של שופט המיעוט (כב' השופט מ' יפרח).

6. בחוות דעת שופטי הרוב נאמר, כי חומרה יתרה נודעת לעבירות מין ואלימות המבוצעות בין בני זוג, נוכח

הפגיעה בערך החברתי של ההגנה על ביטחונה ושלמות גופה ונפשה של בת הזוג, בעיקר בהיותה בביתה. הודגש, כי המערער פגע באופן משמעותי וקשה בערכים המוגנים, כאשר חבל במתלוננת, פגע באוטונומיה שלה, רמס את כבודה והתעלל בה. הוטעם, כי נגרם למתלוננת נזק פיזי משמעותי, וכן הודגשה האכזריות המתמשכת בה נהג המערער כלפי המתלוננת. לאחר זאת, הוצגה מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ונקבע כי מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון, נע בין 6 לבין 8 שנות מאסר לריצוי בפועל; ומתחם הענישה עבור האישום השני, נע בין מאסר על תנאי לבין 5 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

7. בבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, ניתן בדעת הרוב משקל לכך שהמערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, והביע חרטה על מעשיו. כמו כן, נשקלו לקולה הנתונים הבאים: העדר עבר פלילי למערער; ונסיבות חייו הקשות, אשר היתה להן זיקה לביצוע העבירות. בשים לב למכלול הנסיבות, לקולה ולחומרה, הושתו על המערער העונשים הבאים: שש וחצי שנות מאסר לריצוי בפועל; 24 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור המערער עבירה מסוג פשע, לפי סימן ה' לפרק י' בחוק העונשין או עבירה של אלימות פיזית; 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור המערער עבירה מסוג עוון, לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין או עבירה של אלימות פיזית; פיצוי למתלוננת, בסך 30,000 ש"ח; וקנס בסך 1,000 ש"ח, או חמישה-עשר ימי מאסר תמורתו.

8. בדעת המיעוט, סבר כב' השופט מ' יפרח, כי נוכח עוצמת האלימות וההשפלה הגלומה במעשיו של המערער, אשר הפך את המתלוננת "לשק חבטותיו ולאחר מכן לחפץ", וגרם לה נזק פיזי ונפשי רב, יש להשית על המערער 9 שנות מאסר לריצוי בפועל.

הערעור ותגובת המשיבה

9. הערעור שלפנינו מכוון נגד חומרת העונש שהושת על המערער. במסגרת נימוקי הערעור, נטען כי העונש אינו הולם את חומרת מעשיו של המערער, וזאת בהשוואה לנאשמים שביצעו מעשים "חמורים בהרבה" ונגזרו עליהם עונשים "קלים בהרבה". נטען בנוסף, כי בית משפט קמא לא נתן את המשקל הראוי למצבו הנפשי הקשה של המערער, אשר ניסה לשים קץ לחייו עובר לביצוע העבירות. טענה נוספת שהיתה בפיו של המערער, היא כי לא ניתן משקל הולם לכך שמעשי הסדום אותם ביצע המערער, מהווים "רצף עובדתי אחד". כמו כן נטען, כי הנסיבות לקולה, אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, לא זכו למשקלן הראוי, ובתוך כך הוזכרו נסיבות חייו ומשפחתו של המערער, שהיו כרוכים בקשיים רבים, והגבירו את חששו של המערער מפני האפשרות שהמתלוננת תעזוב אותו. לבסוף, הפנה המערער טענות נגד גובה הפיצוי שהוטל עליו לטובת המתלוננת.

10. בדיון שנערך בערעור, טען בא-כוחו של המערער, עו"ד אור תמיר, כי מתחם הענישה ההולם את מעשיו של המערער, נע, לשיטתו, בין ארבע לבין שש שנות מאסר לריצוי בפועל.

11. באת-כוח המשיבה, עו"ד נילי פינקלשטיין, טענה בפנינו כי רמת האלימות, האימה, הביזוי וההשפלה כלפי המתלוננת, אותה הפגין המערער במעשיו, היא קיצונית. בנוסף, הדגישה עו"ד פינקלשטיין את הנזק הרב, הפיזי והנפשי,

אשר נגרם למתלוננת, כתוצאה ממעשיו של המערער. לפיכך נטען, כי אין מקום לכל הפחתה בעונש שהושת על המערער, וזאת בעיקר כאשר בית משפט קמא גזר על המערער עונש המצוי בתחתית מתחם הענישה שנקבע על-ידו, תוך מתן משקל הולם לנסיבותיו האישיות של המערער.

12. איפשרנו למערער, לבקשתו, לומר מספר דברים בתום הדיון בערעור והוא הביע בפנינו חרטה על מעשיו, וכן מסר כי ברצונו ליטול חלק בהליך שיקומי.

תסקיר שירות המבחן

13. בתסקיר שנערך על-ידי שירות המבחן לקראת הדיון בערעור, תוארו קורות חייו של המערער, הרצופים קשיים ומהמורות, עוד מילדות. צויין בתסקיר, כי המערער הורשע בעבירות אלימות נוספות כלפי בת זוג קודמת, אף שהמערער הכחיש זאת בשיחתו עם קצין המבחן, וכמו כן הוגש נגד המערער כתב אישום בגין ביצוע עבירות סמים ואלימות כלפי שוטרים. קצין המבחן שערך את התסקיר, התרשם כי המערער נטה לטשטש את הפגיעה המינית והפיזית במתלוננת. עוד נאמר בתסקיר, כי בעבר המערער השתמש בסמים, וכיום הוא "נקי", אך הוא אינו מביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי ייעודי. לאחר סקירתם של גורמי סיכוי וסיכון לשיקומו של המערער, העריך קצין המבחן כי במצבו הנוכחי של המערער, קיימת רמת סיכון לכך שהוא יחזור לבצע עבירות מין ואלימות בעתיד, בפרט במסגרת קשרים זוגיים. אשר על כן, שירות המבחן לא בא בהמלצה להקל בעונשו של המערער.

דיון והכרעה

14. נקדים ונאמר כבר כעת, כי לא מצאנו כל עילה להתערבות בגזר הדין. עסקינן בערעור על חומרת העונש שהושת על המערער, והכלל הוא, כי ערכאת הערעור תטה שלא להתערב בכגון דא, למעט במקרים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או ניכרת חריגה קיצונית מרף הענישה הנוהג במקרים דומים (ע"פ 6971/13 עמרן נ' מדינת ישראל (23.9.2014); ע"פ 4528/13 מוחמד נ' מדינת ישראל (22.9.2014); ע"פ 5783/12 גלם נ' מדינת ישראל (11.9.2014)). חרף טענותיו של המערער, לא מצאנו כי העונש שהושת עליו סוטה לחומרה ממדיניות הענישה הראויה במקרים דומים (ראו והשוו: ע"פ 5949/13 שרחה נ' מדינת ישראל (17.3.2014); ע"פ 7867/11 מדינת ישראל נ' פלוני (16.9.2013); ע"פ 836/07 פלוני נ' מדינת ישראל (23.3.2008)). בגזר דינו של בית משפט קמא ניתנה הדעת לכלל שיקולי הענישה הרלוונטיים לקולה ולחומרה, ואיננו סבורים כי נפלה בו שגגה כלשהי.

15. המערער שם למרמס את הערך של כבוד האדם, כאשר התעלל במתלוננת, ונהג כלפיה באלימות חסרת רסן, באכזריות רבה, ומבלי לגלות שמץ של חמלה אנושית. מעשים אלה ראויים להוקעה, לגינוי חריף ולענישה מחמירה, אשר תהלום את עוצמת הסלידה החברתית מהתנהגות מעין זו. כדבריו של השופט א' א' לוי בע"פ 849/06 פלוני נ' מדינת ישראל (28.12.2006): "המערער חטא בעבירות קשות ומכוערות, שלא נזק פיסית בלבד כרוך בהן, אלא גם ביזוי והשפלה של הקורבן. מעשה זה חייב תוצאה עונשית קשה, הן משום חומרתו, והן נוכח הצורך להרתיע את הרבים בחברה שבה האלימות פשתה כנגע, וגם על יחסים בין זוגיים לא פסחה". על כן, אין בידינו לקבל את הטענה, לפיה העונש שהושת על המערער חמור יתר על המידה. ניכר מגזר הדין, כי העונש שהושת על המערער מבטא התחשבות לא מבוטלת בשיקולים לקולה, ובפרט במצבו הנפשי של המערער ובנסיבות חייו הקשות, נוכח הקשר האפשרי בין גורמים אלה לבין ביצוע העבירות.

16. תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער הוא עגום. במבט צופה פני עתיד, לא ניתן להתעלם מן החשש, כי בהעדר תפנית משמעותית בדפוסי התנהגותו וחשיבתו של המערער, הוא עלול לחזור ולנסות לבצע עבירות מעין אלה, שבהן הוא הורשע. אין בתסקיר דבר אשר מצדיק הקלה בעונשו של המערער, וייתכן כי ההיפך הוא הנכון. בין היתר, מלמדנו התסקיר, כי המעשים המתוארים בכתב האישום לא היוו אירוע חריג חד-פעמי במהלך חייו של המערער, ונדמה כי עובדה זו לא עמדה בפני בית משפט קמא בבואו לגזור את דינו של המערער.

17. אשר לטענותיו של המערער לעניין גובה הפיצוי, מאחר שהמערער לא צירף את המתלוננת כמשיבה בערעור, אין מקום לדון בסוגיה זו, ודין הטענות להידחות על הסף (ע"פ 4466/12 פלוני נ' מדינת ישראל (8.1.2014)). למעלה מן הצורך ייאמר, כי סכום הפיצוי איננו חורג מן הטווח שהוסכם על הצדדים במסגרת הסדר הטיעון, ונוכח חומרת המעשים שביצע המערער, אין מדובר בפיצוי מופלג בשיעורו. בנסיבות אלה, ברי כי אין מקום להפחית מהפיצוי שנפסק לזכותה של המתלוננת.

18. לאור האמור, הערעור על חומרת העונש נדחה בזאת.

חרף האמור, נביע תקווה כי המערער ילמד את לקחו וייתן אל דעתו, כפי שהצהיר, שלא לעבור עבירות בעתיד, וייעזר בשרותי הטיפול במאסרו לשם שיקומו.

ניתן היום, י"א בתשרי התשע"ה (5.10.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט